

MIȘU DAVIDESCU

(1930–2019)

Mișu Davidescu s-a născut la 16 martie 1930 în com. Prundeni (satul Călina), jud. Vâlcea. După școala generală în satul natal și studiile liceale la Drăgășani și Râmnicu Vâlcea, au urmat studiile superioare la Universitatea din București, Facultatea de Istorie (1951–1956).

Începând cu anul al III-lea, a frecventat cursurile secției de *istorie veche și arheologie*. În vacanțele de vară, a participat la săpăturile arheologice de la Sărata-Monteoru, sub conducerea profesorului Ion Nestor, și la cele de la Grădiștea Muncelului, sub conducerea profesorului Constantin Daicoviciu; printre isprăvile arheologice, își aducea aminte cu plăcere că a participat la descoperirea vasului cu ștampila DECEBALVS – PER SCORILO.

După absolvirea facultății, a fost repartizat la Muzeul de Arheologie din Constanța (iulie 1956 – aprilie 1958). În această perioadă a participat la săpăturile arheologice (de salvare) de pe cuprinsul anticului Tomis, la săpăturile de la Capidava, conduse de Grigore Florescu și la cele de la Păcuiul lui Soare, conduse de Petre Diaconu.

Pentru scurt timp (mai–octombrie 1958), a fost transferat director la Muzeul „Vasile Pârvan” din Bârlad; pe baza patrimoniului existent, a organizat secția de istorie,

științele naturii și de artă plastică. Totodată, a făcut săpături într-un sit al culturii Noua din punctul *Fabrica de cărămidă* din zona orașului Bârlad. A efectuat periegeze în com. Florești, unde a identificat o stațiune neolitică (Cucuteni B); tot de aici a adus la muzeu două topoare de cupru cu tăiș în formă de cruce.

În octombrie 1958, a fost transferat la Muzeul Regiunii Porților de Fier din Turnu Severin, unde a funcționat ca director până în mai 1990. Temporar, a mai deținut funcția de șef al Oficiului pentru Patrimoniul Cultural Național, iar între 1968–1972 a fost Președinte al Comitetului județean pentru Cultură și Artă Mehedinți.

Între 1960–1964, a participat la săpăturile arheologice din castrul de la Drobeta, începute de Grigore Florescu († 1960), pe care le-a continuat împreună cu Radu Florescu, de care l-a legat o lungă prietenie.

Odată cu începerea lucrărilor marii hidrocentrale de la Porțile de Fier, având în proiect crearea marelui lac de acumulare, a fost cooptat în Comisia Națională de cercetare și salvare a monumentelor arheologice și istorice, condusă de C.S. Nicolăescu-Plopșor. În 1960, a făcut săpături la Peștera Veterani și Cuina Turcului.

În anii 1964–1966, a efectuat cercetări la cetatea Grădețului (com. Izvoru Bârzii, jud. Mehedinți); rezultatele cercetărilor au condus la concluzia definitivă că este vorba de o fortificație medievală, datând din secolul al XIII-lea. A descoperit și a făcut cercetări (1964) în situl (epipaleolitic și neolitic) de la Schela Cladovei (de pe cuprinsul municipiului Turnu Severin). În 1965, a cercetat monumentele romane târzii de la Ostrovul Banului.

În anii 1967–1969 a efectuat săpături la cetatea medievală a Severinului, care au adus importante precizări de ordin cronologic; de asemenea, a efectuat importante lucrări de conservare, punându-se în circuit public vizitarea monumentului.

A urmat un alt moment dramatic în zona monumentelor din bazinul Dunării: Hidrocentrala Porțile de Fier II, care urma să acopere sub luciul altui lac de acumulare numeroase situri arheologice. Astfel, a făcut săpături în stațiunile romane târzii de la Hinova (aici a salvat de la distrugere o parte dintr-un *quadriburgium* roman datând de la începutul secolului al IV-lea; descoperirea epocii a reprezentat-o marele tezaur de la Hinova de podoabe tracice de aur, în greutate de 5 kg, expus acum în Muzeul Național de Istorie a României din București), Batoți, Izvorul Frumos, Izvoarele, Ostrovul Mare (aici a descoperit resturile unei fortificații târzii și ale portului roman). Împreună cu prof. Dumitru Tudor, a efectuat cercetări în castrul cu val de pământ de la Cătune (jud. Gorj). În Ostrovul Șimian a descoperit urmele unei așezări dacice, iar la mânăstirea Coșuștea a făcut săpături și a consolidat zidăria bisericii.

Nu mai puțin laudabile sunt meritele sale de organizator, în calitate de director al Muzeului Regiunii Porților de Fier. Aici exista deja un muzeu, organizat de Alexandru Bărcăcilă într-o aripă a Internatului Liceului „Traian” (la venirea lui Mișu Davidescu, Școala medie mixtă nr. 3 – liceul de fete). A izbutit să obțină pentru muzeu întreaga clădire, inaugurând o perioadă de importante realizări culturale în orașul Turnu Severin și zona Porților de Fier.

Între 1966–1982 a reorganizat, pe baze moderne, expoziția muzeului (secțiunile de istorie și arheologie, științele naturii, artă populară și etnografie, precum și un acvariu),

depozitele și spațiile de cercetare (laboratoare de restaurare și conservare). S-a creat o bibliotecă de specialitate, care a beneficiat și de unele donații ale oamenilor de știință olteni (precum buna bibliotecă de arheologie romană a profesorului Dumitru Tudor). S-a preocupat de punerea în circuit a monumentelor Drobetei antice (piciorul podului împăratului Traian, castrul și termele romane); acestea au fost integrate într-un frumos parc arheologic, în care au fost „plantate” monumente semnificative ale epigrafiei și artei sculpturale romane, pentru a satisface dorința de cultură a „maselor populare”, la insistențele ultimative ale factorilor politici ai vremii (din păcate, după o jumătate de secol de expunere la intemperii și factorii poluanți, acestea au suferit degradări iremediabile: acum, „pietrele Drobetei plâng”).

De asemenea, în timpul direcției sale a fost organizat Muzeul de Artă Plastică, în care sunt expuse, între altele, tablourile unor pictori mehedințeni (precum Dumitru Ghiăț, reprezentat prin aproape 100 de opere).

O importantă expoziție a fost organizată și în incinta Hidrocentralei Porțile de Fier I, destinată prezentării acestui complex hidroenergetic, precum și a zonei înconjurătoare.

Tot astfel, merită amintită restaurarea culei de pe dealul de la Cerneți, unde s-a organizat un muzeu dedicat personalității și revoluției conduse de Tudor Vladimirescu; din păcate, acum o ruină, din cauza nepăsării factorilor politici (actuali) și culturali locali (în urma unor tertipuri avocățești, cula a fost cedată unor prețiși posesori, iar acum a ajuns în proprietatea comunei Șimian!). Din lipsă de fonduri, nu s-a putut realiza rezervația de arhitectură populară a județului Mehedinți, care trebuia să fie organizată în jurul culei, iar patrimoniul s-a deteriorat și s-a împrăștiat.

A luat măsuri pentru protejarea Peșterii Topolniței, monument al naturii de importanță națională, prin închiderea intrărilor și a inițiat proiectul de electrificare a peșterii (acum *Rezervație speologică*, sub egida Academiei Române).

Muzeul Regiunii Porților de Fier s-a făcut remarcat și prin participarea, alături de alte instituții științifice din țară (Muzeul Național de Antichități, Institutul de Arheologie din București, Muzeul de Istorie a Transilvaniei), la organizarea unor expoziții externe precum *Römer in Rumänien* (Köln, 1969), *Civiltă romana in Romania* (Roma, 1970), *Rezultatele cercetărilor arheologice din zona Porțile de Fier* (Belgrad, 1975). Ca membru al Comisiei mixte româno-iugoslave pentru studierea monumentelor românești din Iugoslavia și a celor sârbești din România, a participat la întâlniri periodice la Belgrad, București, Kladovo și Turnu Severin. Printre alte proiecte culturale realizate, trebuie amintite bustul de bronz al regelui Decebal (amplasat în parcul Traian), precum și cel al arhitectului Apollodor din Damasc (amplasat în parcul arheologic din fața Muzeului).

În 1982 a marcat, printr-o manifestare oficială și o sesiune de comunicări științifice, centenarul Muzeului Regiunii Porților de Fier.

Cu toate aceste obligații oficiale, a găsit răgazul să se dedice domeniului preferat – cercetarea științifică. A avut o largă deschidere istorică, pe măsura valorii patrimoniului istoric al zonei Porților de Fier – trecând prin preistorie, epoca romană

și Evul Mediu; sunt de menționat, astfel, un număr important de articole și rapoarte arheologice, care au pregătit calea unor importante sinteze.

Principala realizare a fost teza sa de doctorat, *Drobeta în secolele I–VII*, susținută la Universitatea din București, în 1980; lucrarea a văzut lumina tiparului în același an, la Editura Scrisul Românesc din Craiova. De asemenea, merită amintite câteva lucrări de popularizare, dar scrise cu sobrietate și spirit științific: *Monumente istorice din Oltenia* (Editura Meridiane, București, 1964); *Monumente medievale din Turnu Severin* (Editura Meridiane, București, 1969); *Turnu Severin. Ghid istoric și turistic* (Editura Revista Muzeelor, București), *Monumente medievale din nord-vestul Olteniei* (Editura Meridiane, București, 1970); *Cetatea romană de la Hinova. Monografie* (Editura Sport-Turism, București, 1989).

Ca șef de instituție, având în subordine un colectiv numeros, cu pregătire diversă, Mișu Davidescu a fost un personaj exigent, chiar inflexibil, îndeosebi față de colectivul de muzeografi și de cercetare, în îndeplinirea obligațiilor de serviciu; totuși, în „umbra” sa, au crescut personalități științifice, acum nume de referință în cercetarea istorică și arheologică. Pentru a crea un spațiu de afirmare științifică a întemeiat, în anul 1974, publicația *Drobeta*, transformată cu timpul într-un anuar, în două serii (Arheologie-Istorie și Etnografie).

S-a străduit (și a reușit) să menajeze orgoliul autorităților timpului, pentru a obține sprijinul politic și financiar în vederea îndeplinirii rolului cultural și misionar al instituției muzeale. Evident, a trebuit să accepte și situații încomode (chiar compromisuri), decurgând din hotărâri „superioare”, fără drept de replică.

Mișu Davidescu a trăit și prilejul unor recunoașteri oficiale ale meritelor sale, înainte și după 1989. În anul 2000 a primit „Meritul cultural” în grad de Comandor. În anul 2010, revista *Drobeta* i-a fost dedicată ca volum omagial (XX), la împlinirea vârstei de 80 de ani.

În 1990, mandatul său de director a fost întrerupt, după principiul: „la vremuri noi, oameni noi”. În realitate, anii ce au urmat, în special ultimul deceniu, nu s-au dovedit deloc faști; muzeul de altădată, cu expozițiile sale remarcabile, se află de un deceniu în curs de „restaurare” și reorganizare....

Mișu Davidescu s-a afirmat, prin realizările sale, ca o personalitate remarcabilă a arheologiei oltene și a culturii severinene. Cei care pășiți în rezervația arheologică a Drobeta, adresați-i pioasa urare înscrisă pe monumentele care păstrează memoria strămoșilor daco-romani: *Sit tibi terra levis!*

Constantin C. Petolescu*

* Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București; e-mail: ccpetolescu@yahoo.fr.